

CENTRUL NAȚIONAL
ANTICORUPȚIE AL
REPUBLICII MOLDOVA

НАЦИОНАЛЬНЫЙ ЦЕНТР ПО
БОРЬБЕ С КОРРУПЦИЕЙ
РЕСПУБЛИКИ МОЛДОВА

MD-2004, mun. Chișinău, bd. Ștefan cel Mare și Sfânt 198
Tel. (+373) 22-25-72-94

Nr. 06/2 - 4815 din 18.08.2022

La nr. 18-23-7665 din 05.08.2022

**Ministerul Agriculturii și Industriei
Alimentare**

copie: Cancelaria de Stat

Prin prezenta, cu referire la proiectul legii pentru modificarea Legii nr.171/2010 cu privire la asociațiile utilizatorilor de apă pentru irigații (număr unic 543/MAIA/2022), comunicăm următoarele.

Potrivit art.25 alin.(1) al Legii integrității nr.82/2017, eficiența cultivării climatului de integritate instituțională și profesională este supusă verificărilor din partea conducătorilor entităților publice, a autorităților anticorupție, a societății civile și mass mediei.

În acest sens, în conformitate cu prevederile art.25 alin.(3) lit.a), art.28 alin.(4) ale Legii prenotate, expertiza anticorupție, în calitate de măsură de control al integrității în sectorul public, se va efectua doar asupra proiectului definitivat în baza propunerilor și obiecțiilor expuse în procesul de avizare și/sau de consultare a părților interesate.

Proiectul propus pentru expertiza anticorupție, nu este însoțit de avizele instituțiilor implicate în procesul de avizare/sinteza recomandărilor recepționate în cadrul consultării publice, fapt ce presupune că ulterior redacția proiectului poate suferi modificări și completări.

Urmare celor expuse, solicităm respectuos expedierea în adresa Centrului Național Anticorupție a proiectului definitivat, pentru efectuarea expertizei anticorupție.

Director

Iulian RUSU

**CENTRUL NAȚIONAL
ANTICORUPȚIE AL
REPUBLICII MOLDOVA**

**НАЦИОНАЛЬНЫЙ ЦЕНТР
ПО БОРЬБЕ С КОРРУПЦИЕЙ
РЕСПУБЛИКИ МОЛДОВА**

MD-2004, mun. Chișinău, bd. Ștefan cel Mare și Sfânt 198
Tel. (+373) 22-25-72-94

Nr. 06/2-5456 din 20.09.2022

La nr. 07-05/2536 din 02.09.2022

**Ministerul Agriculturii și Industriei
Alimentare**

Prin prezenta, Vă remitem atașat raportul de expertiză anticorupție la proiectul de lege pentru modificarea Legii nr.171/2010 cu privire la asociațiile utilizatorilor de apă pentru irigații (art.1, 2, 3, ș.a.).

Anexă: Raportul de expertiză anticorupție – 6 (șase) file.

Director

Iulian RUSU

RAPORT DE EXPERTIZĂ ANTICORUPȚIE

Nr. ELO22/8214 din 19.09.2022

la proiectul de lege pentru modificarea Legii nr.171/2010 cu privire la asociațiile utilizatorilor de apă pentru irigații (art.1, 2, 3, ș.a.)

Prezentul raport de expertiză anticorupție a fost întocmit de Centrul Național Anticorupție al Republicii Moldova în baza Legii nr.100/2017 cu privire la actele normative, a Legii nr.1104/2002 cu privire la Centrul Național Anticorupție, a Legii integrității nr.82/2017 și a Metodologiei de efectuare a expertizei anticorupție a proiectelor de acte legislative și normative, aprobată prin Hotărârea Colegiului Centrului nr.6 din 20 octombrie 2017.

I. Analiza riscurilor de corupere a procesului de promovare a proiectului

I.1. Pertinența autorului, categoriei propuse a actului și a procedurii de promovare a proiectului

Autor al proiectului de act normativ este Guvernul RM, iar autor nemijlocit este Ministerul Agriculturii și Industriei Alimentare, ceea ce corespunde art.73 din Constituția Republicii Moldova și art.47 alin.(3) din Regulamentul Parlamentului, aprobat prin Legea nr.797/1996.

Categoria actului legislativ propus este Lege organică, ceea ce corespunde art.72 din Constituție și art. 6-12 din Legea nr.100/2017 cu privire la actele normative.

I.2. Respectarea rigorilor de transparență în procesul decizional la promovarea proiectului

Conform art.8 al Legii nr.239/2008 privind transparența în procesul decizional *"etapele asigurării transparenței procesului de elaborare a deciziilor sunt:*

- a) informarea publicului referitor la inițierea elaborării deciziei;*
- b) punerea la dispoziția părților interesate a proiectului de decizie și a materialelor aferente acestuia;*
- c) consultarea cetățenilor, asociațiilor constituite în corespundere cu legea, altor părți interesate;*
- d) examinarea recomandărilor cetățenilor, asociațiilor constituite în corespundere cu legea, altor părți interesate în procesul de elaborare a proiectelor de decizii;*
- e) informarea publicului referitor la deciziile adoptate."*

Proiectul supus expertizei a fost plasat pentru consultare publică pe pagina web oficială a Ministerului Agriculturii și Industriei Alimentare, precum și pe portalul guvernamental www.particip.gov.md la data de 17 iunie 2022, fiind asigurat accesul părților interesate la proiect, de minim 10 zile lucrătoare pentru a putea prezenta/expedia recomandări asupra acestuia.

Cu toate acestea, autorul nu a asigurat informarea publicului referitor la inițierea elaborării prezentului proiect de decizie. În consecință, se constată încălcarea etapei esențiale a procesului de asigurare a transparenței procesului de elaborare a deciziilor statuată la art.8 lit.a) din Legea nr.239/2008 privind transparența în procesul decizional.

Prin urmare, având în vedere că proiectul a fost plasat pe paginile web indicate supra, precum și apreciind termenele pentru consultări publice, transparența în procesul decizional a fost asigurată parțial.

I.3. Scopul anunțat și scopul real al proiectului

Potrivit notei informative, proiectul are drept scop, „[...] crearea unui cadru legal comprehensiv pentru constituirea și funcționarea asociațiilor utilizatorilor de apă pentru irigații drept entitate juridică specifică, stabilirea unei baze legale pentru a transmite în folosință gratuită asociațiilor utilizatorilor de apă pentru irigații infrastructura de irigații și/sau desecare, aflată în proprietate privată și publică, cât și creării unui mecanism eficient de gestionare a infrastructurii de irigații și/sau desecare aflate în proprietatea publică și privată, precum și a celei aflate în proprietate comună pe cote-părți, prin consituirea asociațiilor utilizatorilor de apă pentru irigații”.

Analizând normele elaborate s-a constatat că prin proiect se propune modificarea Legii nr.171/2010 cu privire la asociațiile utilizatorilor de apă pentru irigații, prin completarea cu prevederi privind crearea unei asociații la nivel de sector din aria de deservire a sistemului centralizat de irigare, cât și constituirea unei asociații, aderarea noilor membri la asociație, cât și încetarea calității de membru, procedura de constituire și înregistrare la ASP a asociației. La fel, se concretizează competența adunării generale a asociației, în partea ce ține de transmiterea/primirea în folosință pe un termen determinat, a unor bunuri, se ajustează procedura de alegere a organelor de administrare a asociației.

I.4. Interesul public și interesele private promovate prin proiect

Proiectul promovează interesul public privind perfecționarea cadrului normativ privind funcționarea asociațiilor utilizatorilor de apă pentru irigații.

I.5. Justificarea soluțiilor proiectului

I.5.1. Suficiența argumentării din nota informativă.

În conformitate cu art.30 al Legii nr.100/2017 cu privire la actele normative, proiectele de acte normative sunt însoțite de „nota informativă care cuprinde:

- a) denumirea sau numele autorului și, după caz, a participanților la elaborarea proiectului actului normativ;
- b) condițiile ce au impus elaborarea proiectului actului normativ și finalitățile urmărite;
- c) descrierea gradului de compatibilitate, pentru proiectele care au ca scop armonizarea legislației naționale cu legislația Uniunii Europene;
- d) principalele prevederi ale proiectului și evidențierea elementelor noi;
- f) modul de încorporare a actului în cadrul normativ în vigoare”.

Argumentele invocate de autor în nota informativă justifică necesitatea elaborării proiectului, fiind întrunite cerințele art.30 al Legii nr.100/2017 cu privire la actele normative.

I.5.2. Argumentarea economică-financiară.

Conform art.30 lit.e) al Legii nr.100/2017 cu privire la actele normative, nota informativă trebuie să conțină „e) *fundamentarea economico-financiară*”.

Potrivit notei informative: „Implementarea prevederilor prezentului proiect [...] nu necesită cheltuieli suplimentare de la bugetul public.”

II. Analiza generală a factorilor de risc ale proiectului

II.1. Limbajul proiectului

Potrivit art.54 al Legii nr.100/2017 cu privire la actele normative „textul proiectului actului normativ se elaborează [...] cu respectarea următoarelor reguli: [...]

a) se expune într-un limbaj simplu, clar și concis [...]

c) terminologia utilizată este constantă, uniformă și corespunde celei utilizate în alte acte normative, în legislația Uniunii Europene și în alte instrumente internaționale la care Republica Moldova este parte, cu respectarea prevederilor prezentei legi; [...]

e) se interzice folosirea neologismelor dacă există sinonime de largă răspândire, [...]

f) se evită folosirea [...] a cuvintelor și expresiilor [...] care nu sînt utilizate sau cu sens ambiguu;

g) se evită tautologiile juridice;

h) se utilizează, pe cât este posibil, noțiuni monosemantice, [...]”.

În mare parte, textul proiectului este expus într-un limbaj simplu, clar și concis, cu respectarea regulilor gramaticale și de ortografie, întrunind cerințele prevăzute de art.54 din Legea nr.100/2017.

Unele norme din proiect conțin formulări ambigue și astfel vor permite interpretări abuzive la aplicare (analiza detaliată a factorilor de risc și riscuri de corupție identificați în acest sens este prezentată în compartimentul III al prezentului raport de expertiză anticorupție).

II.2. Coerența legislativă a proiectului

În textul proiectului au fost identificate conflicte dintre prevederile acestuia cu reglementările Legii nr.29/2018 privind delimitarea proprietății publice și Legii nr.171/2007 privind administrarea și deetatzarea proprietății publice privind procedura de transmitere în folosință asociațiilor utilizatorilor de apă pentru irigații a infrastructurii de irigații și/sau desecare ce constituie proprietate publică a statului/unității administrativ-teritoriale (analiza detaliată a factorilor de risc și riscuri de corupție este prezentată în compartimentul III al prezentului raport de expertiză anticorupție).

II.3. Activitatea agenților publici și a entităților publice reglementată în proiect

Proiectul nu reglementează activitatea agenților publici și/sau a entităților publice.

II.4. Atingeri ale drepturilor omului care pot fi cauzate la aplicarea proiectului

Prevederile proiectului nu aduc atingere drepturilor fundamentale ale omului consacrate de Constituția Republicii Moldova, Declarația Universală a Drepturilor Omului și Convenția Europeană a Drepturilor Omului.

III. Analiza detaliată a factorilor de risc și a riscurilor de corupție ale proiectului

- 1 -	
<p>Art.I pct.1 lit.a) potrivit proiectului de lege pentru modificare Legii nr.171/2010 Art.I - Legea nr.171/2010 cu privire la asociațiile utilizatorilor de apă pentru irigare [...], se modifică după cum urmează:</p> <p>1. La articolul 1:</p> <p>a) în alineatul (1)</p> <p>la litera b) cuvintele „<u>ce constituie obiectul domeniului privat la statului</u>” se exclud;</p> <p>la litera c) cuvintele „<u>aflate în proprietatea statului, precum și a celei aflate în proprietate comună pe cote-părți</u>” se exclud.</p>	
<p>Obiecții:</p> <p>Potrivit normei precitate, infrastructura de irigații și/sau desecare ce constituie proprietate publică a statului/unității administrativ-teritoriale se transmite în folosință gratuită asociațiilor utilizatorilor de apă pentru irigații. În formula propusă de autor, norma propusă contravine Legii nr.29/2018 privind delimitarea proprietății publice și Legii nr.171/2007 privind administrarea și deetatzarea proprietății publice.</p> <p>Potrivit art.5 alin.(4) lit.b), art.9 alin.(2) lit.b), art.11 alin.(2) lit.b) din Legea nr.29/2018, <i>de domeniul public al statului/unității administrativ-teritoriale de nivelul întâi țin sistemele de irigare și desecare și pot fi transmise în administrare, gestiune, concesiune, comodat sau locațiune/arendă în condițiile Legii nr.121/2007 privind administrarea și deetatzarea proprietății publice sau ale altor legi speciale.</i></p> <p>Ca urmare, Legea nr.121/2007 interzice transmiterea/darea în comodat persoanelor fizice/juridice cu capital privat, precum și înstrăinarea cu titlul gratuit, a bunurilor domeniul public al statului/unității administrativ-teritoriale (art.10 alin.(4) și (8)), cu anumite excepții. În acest sens, legiutorul a enumerat exhaustiv la art.10 alin.(8) din legea precitată, cazurile în care se permite aplicarea procedurilor respective, printre care sistemele de irigare și desecare nu se regăsesc.</p> <p>Acest fapt poate admite impedimente în aplicarea corectă a normei și crea premise pentru alegerea subiectivă și abuzivă a normei „<i>convenabile</i>” care se va aplica într-o situație concretă, astfel existând riscul ca impozitarea să fie aplicată discreționar și în dependență de scopul și interesul urmărit.</p>	
<p>Recomandări:</p> <p>Excluderea din proiect a modificărilor propuse la art.1 alin.(1) lit.a) or reformularea acesteia în vederea excluderii conflictelor de norme menționate supra.</p>	
<p>Factori de risc:</p> <ul style="list-style-type: none"> • Concurența normelor de drept 	<p>Riscuri de corupție:</p> <ul style="list-style-type: none"> • Generale

Art.I pct.2 lit.b) potrivit proiectului de lege pentru modificare Legii nr.171/2010

Art.I - Legea nr.171/2010 cu privire la asociațiile utilizatorilor de apă pentru irigare [...], se modifică după cum urmează: [...]

2. La articolul 2: [...]

b) în noțiunea „sistem de desecare”, după cuvintele „bazin de acumulare” se completează cu textul „etc.”;

Obiecții:

Locuțiunea adverbială „et cetera” utilizată în textul normei propuse la art.2 în noțiunea „sistem de desecare” are un sens confuz, nefiind suficient de clar categoria de informații care se încadrează în termenul dat, și anume ce include sistemul de desecare.

Astfel, în situația în care nu se va face o enumerare clară a situațiilor care definesc noțiunea de „sistem de desecare”, va exista pericolul interpretării și aplicării discreționare a conținutului normei.

Recomandări:

Se recomandă excluderea de la art.I pct.2 a literei b) - modificarea propusă la art.2 în noțiunea „sistem de desecare” al Legii nr.171/2010 potrivit proiectului.

Factori de risc:

- Formulare ambiguă care admite interpretări abuzive

Riscuri de corupție:

- Generale

Art.I pct.4 lit.c) și d) potrivit proiectului de lege pentru modificare Legii nr.171/2010

Art.I - Legea nr.171/2010 cu privire la asociațiile utilizatorilor de apă pentru irigare [...], se modifică după cum urmează: [...]

4. La articolul 5: [...]

c) în alineatul (3) după cuvintele „pentru irigații” se completează cu textul „și în alte scopuri”, iar cuvântul „irigabile” se exclude; [...]

d) după alineatul (3) se completează cu alineatul (3/1) cu următorul cuprins:

„(3¹) La finalizarea sezonului de irigare, volumul apei din sistema de irigare, ce urmează a fi evacuat, pentru a preveni deteiorarea sistemului în perioada anului cu temperaturi sub zero grade, poate fi evacuat în bazinele de apă (iaz, lac, bazin de acumulare), gratis/sau contra cost, cu permisiunea în scrisă a deținătorului bazinului acvatic.”

Obiecții:

Din textul normei propuse la art.5 alin.(3) nu este clar care sunt acele „alte scopuri” în care Asociația poate distribui apa decât pentru irigații. Respectiv norma nu reglementează clar pentru ce scopuri Asociația poate distribui apă și nici nu face trimitere la vreun act normativ care stabilește situațiile în acest caz. Stabilirea ambiguă a competențelor, poate să creeze posibilitatea de a le interpreta diferit în situații diferite, inclusiv de a le interpreta în versiunea preferată sau de a le deroga de la ele.

Formularea neclară a dreptului Asociației generează posibilitatea alegerii de acesta a interpretării celei mai convenabile a atribuțiilor sale, fără a ține seama de alte interese legitime și spiritul legii, executarea căreia urmează să o asigure prin activitatea sa. În acest sens, norma oferă discreții pentru Asociație de a distribui apa la latitudinea sa și în dependență de interes/scop determinat.

Totodată, norma propusă la art.5 alin.(3/1) este formulată confuz cu referire la modul de evacuare în bazinele de apă a volumului apei din sistema de irigare. Astfel, cuvintele utilizate în textul normei de

genul „poate fi” au sensuri multiple, care rezidă în discreția subiecților responsabili de implementare de a utiliza formulările permissive ale competențelor sale după bunul plac, astfel încât să evite realizarea obligațiilor ce ar trebui să le revină. Caracterul relativ al acestor prevederi, generează un impact negativ la implementare, deoarece există riscul ca subiectul responsabil să aplice norma discreționar reieșind din interesele/scopurile urmărite la evacuarea în bazinele de apă a volumului de apă din sistemul de irigare, pentru a preveni deteriorarea sistemului în perioada anului cu temperaturi sub zero grade.

Asemenea discreții pot fi folosite în mod abuziv de către subiectul responsabil de implementare de a obține recompense necuvenite pentru a fi determinat să nu își exercite atribuțiile în modul corespunzător.

Recomandări:

La art.5 alin.(3), reformularea normei prin completarea cu situațiile în care Asociația poate distribui apă.

la art.5 alin.(3/1), revizuirea/excluderea cuvintelor „poate fi”, astfel încât să fie excluse oportunitățile de manifestare a comportamentului discreționar de către responsabilii de aplicare a acestei norme.

Factori de risc:

- Formulare ambiguă care admite interpretări abuzive
- Atribuții care admit derogări și interpretări abuzive
- Temeiuri neexhaustive/ambigui/subiective pentru refuzul sau inacțiunea entității publice
- Lipsa/ambiguitatea procedurilor administrative
- Stabilirea unui drept al entității publice în loc de o obligație

Riscuri de corupție:

- Generale
- Încurajarea sau facilitarea actelor de:
 - corupere activă
 - dare de mită
 - corupere pasivă
 - luare de mită
- Legalizarea actelor de:
 - abuz de serviciu
 - depășire a atribuțiilor de serviciu
 - conflict de interese și/sau favoritism

- 4 -

Art.I pct.7 potrivit proiectului de lege pentru modificare Legii nr.171/2010

Art.I - Legea nr.171/2010 cu privire la asociațiile utilizatorilor de apă pentru irigare [...], se modifică după cum urmează: [...]

7. La articolul 10:

în alineatul (3) după cuvintele „din rîndul membrilor Asociației” se completează cu textul „, sau acordul autentificat notarial de preluare a cheltuielilor respective de către noul proprietar al acestor terenuri”;

Obiecții:

În formula propusă, norma precitată va crea situații confuze la aplicare cu referire la conținutul acesteia. Astfel, completarea propusă nu corelează cu dispozițiile de conținut ale art.10 alin.(3) din Legea nr. 171/2010. Utilizarea disjuncției „sau” în textul normei propuse prezumă că persoana este obligată să achite Asociației cheltuielile menționate sau să încheie un acord autentificat notarial de preluare a cheltuielilor de către noul proprietar al terenurilor, pe când sensul normei amendate de fapt presupune situația în care se poate înceta calitatea de membru al Asociației, și anume în cazul în care persoana achită toate cheltuielile respective suportate de către Asociație sau în cazul în care este încheiat un acord autentificat notarial de preluare a cheltuielilor de către noul proprietar.

Recomandări:

Reformularea normei propuse prin proiect la art.10 alin.(3), astfel încât conținutul acesteia să fie corelat cu redacția în vigoare a art.10 alin.(3) din Legea nr.171/2010.

Factori de risc:

- Formulare ambiguă care admite interpretări

Riscuri de corupție:

- Generale

abuzive

- 5 -

Art.I pct.8 lit.c), pct.23 potrivit proiectului de lege pentru modificare Legii nr.171/2010

Art.I - Legea nr.171/2010 cu privire la asociațiile utilizatorilor de apă pentru irigare [...], se modifică după cum urmează: [...]

8. La articolul 11: [...]

c) alineatul (10) va avea următorul cuprins:

„(10) Adunarea de constituire analizează proiectul statutului Asociației. Statutul se consideră aprobat dacă membrii potențiali ai Asociației au votat pentru aprobarea acestuia, cu condiția că aceștia dețin în proprietate sau în folosință peste 50% din terenurile aflate în aria de deservire.”; [...]

23. La articolul 46

alineatul (2) va avea următorul cuprins:

„(2) Adunarea generală poate hotărî cu votul membrilor, ce dețin în proprietate sau în folosință peste jumătate din suprafața teritoriului din aria de deservire a Asociației, dizolvarea unei Asociații, dacă obiectivele acesteia nu mai pot fi îndeplinite de către Asociație sau dacă, din alte motive, existența Asociației nu mai este necesară.”

Obiecții:

Din analiza normei precitate se atestă o neclaritate în ce privește procedura de aprobare a statutului Asociației. Astfel, potrivit proiectului, statutul se aprobă de membrii potențiali ai Asociației, nefiind specificat numărul minim de membri pentru aprobarea unei decizii corespunzătoare, tipul de majoritate de adoptare a hotărârii respective, precum și procedura de votare în caz de paritate de voturi.

Conform art.135 al Codului administrativ, „1) Majoritatea poate fi: simplă, absolută sau calificată. (2) Majoritatea simplă reprezintă cel puțin jumătate plus unu din numărul membrilor prezenți. (3) Majoritatea absolută reprezintă cel puțin jumătate plus unu din numărul membrilor organului colegial. (4) Majoritatea calificată reprezintă orice proporție mai mare decât majoritatea absolută, raportată la numărul total de membri ai organului colegial. (5) Dacă pentru emiterea unui act administrativ individual de către un organ colegial legea nu prevede în mod expres majoritatea necesară, se aplică regula majorității simple. (6) Orice abținere de la vot este considerată drept vot negativ. (7) În caz de paritate de voturi, procedura de votare se va repeta. Dacă egalitatea de voturi se înregistrează repetat, actul administrativ individual se consideră respins”.

Mai mult, utilizarea în textul normei a expresiei de genul „membri potențiali” nu specifică numărul concret de membri necesari pentru aprobarea deciziei.

Respectiv, lipsa unor reglementări clare privind procedura de aprobare a statutului Asociației, există riscul interpretării abuzive a normei, prin aplicarea deficitară a prevederilor proiectului și crearea unor condiții pentru factorii de decizie de a stabili o procedură „obscură” și în dependență de scopul/interesul urmărit la adoptarea hotărârilor, iar acest fapt impune revizuirea normei prin prisma celor invocate mai sus.

Aceeași obiecție este valabilă și pentru pct.23 din proiect cu referire la modificarea propusă la art.46 alin.(2).

Recomandări:

Se recomandă completarea art.11 alin.(10) (pct.8 din proiect) cu norme care să prevadă tipul de majoritate, numărul membrilor, reglementarea procedurii în caz de paritate de voturi ai membrilor Asociației.

Aceeași recomandare este valabilă și pentru pct.23 din proiect cu referire la modificarea propusă la art.46

alin.(2).

Factori de risc:

- Lacună de drept
- Atribuții care admit derogări și interpretări abuzive
- Temeiuri neexhaustive/ambigui/subiective pentru refuzul sau inacțiunea entității publice
- Lipsa/ambiguitatea procedurilor administrative

Riscuri de corupție:

- Generale
- Încurajarea sau facilitarea actelor de:
 - influențare necorespunzătoare
- Legalizarea actelor de:
 - abuz de serviciu

- 6 -

Art.I pct.10 lit.c) potrivit proiectului de lege pentru modificare Legii nr.171/2010

Art.I - Legea nr.171/2010 cu privire la asociațiile utilizatorilor de apă pentru irigare [...], se modifică după cum urmează: [...]

10. La articolul 13: [...]

c) după aliniatul (2) se completează cu aliniatele (2/1) - (2/2) cu următorul cuprins:

„(2/1) Organul înregistrării de stat verifică cererile și documentele depuse pentru înregistrarea de stat a Asociației în vederea corespunderii acestora cerințelor prevăzute de lege și în termenul stabilit adoptă decizia de înregistrare sau decizia motivată de respingere a înregistrării.”

Obiecții:

În conținutul normei precitate nu este prevăzut un termen concret în care organul înregistrării de stat adoptă decizia de înregistrare a Asociației sau de respingere a înregistrării. Astfel, lipsa unor termene concrete în acest sens poate admite situații în care acești termeni vor fi stabiliți la propria discreție de către registratorul de stat. Or, organul înregistrării de stat este acel care trebuie să se asigure ca înregistrarea de stat a persoanei juridice să fie efectuată în condițiile legii și cu respectarea termenilor prevăzuți.

Respectiv, expresia „în termenul stabilit” va lăsa loc de interpretări abuzive din partea registratorului de stat, iar ca urmare va apărea discreția excesivă de a aprecia și stabili în fiecare caz separat termene care îi sunt convenabile, atât pentru propriile acțiuni, cât și pentru acțiunile altor subiecți de drept cărora aceste termene le sunt aplicabile.

Recomandări:

Se recomandă stabilirea unui termen concret în care organul înregistrării de stat adoptă decizia de înregistrare a Asociației sau de respingere a înregistrării.

Factori de risc:

- Lipsa/ambiguitatea procedurilor administrative
- Lipsa unor termene concrete/termene nejustificate/prelungirea nejustificată a termenilor

Riscuri de corupție:

- Generale
- Legalizarea actelor de:
 - depășire a atribuțiilor de serviciu

Art.I pct.13 potrivit proiectului de lege pentru modificare Legii nr.171/2010

Art.I - Legea nr.171/2010 cu privire la asociațiile utilizatorilor de apă pentru irigare [...], se modifică după cum urmează: [...]

13. La articolul 22:

aliniatele (1) - (2) vor avea următorul cuprins:

„(1) Consiliul de administrare este compus dintr-un număr impar de membri, din rîndul Asociației. Numărul exact de membri ai Consiliului, inclusiv supleanți, va fi specificat în statutul Asociației. Fiecare membru al Asociației are dreptul de a alege și de a fi ales în organele de conducere, în afara cazurilor în care acesta nu a respectat prevederile statutului.”

Obiecții:

Analizând norma precitată, aceasta conține prevederi ce vor admite interpretări abuzive la aplicare referitor la faptele de natură să conducă la concluzia că nu sunt create premisele necesare pentru asigurarea unei bune funcționări a Consiliului de administrare a Asociației. Prin urmare, în proiect nu este specificat expres componența Consiliului, și anume numărul minim și maxim de membri, stabilirea cărora a fost lăsată la discreția Adunării Generale prin specificarea numărului exact în statutul Asociației. Acest fapt va admite abuzuri din partea Adunării generale de a stabili numărul necesar de membri în dependență de scopul urmărit.

Conform art.300 alin.(3) din Codul civil, „În *statutul organizației necomerciale se indică: a) forma juridică de organizare; b) denumirea deplină; c) scopurile pentru care se constituie; d) procedura de constituire, reorganizare și încetare a activității; e) organele de conducere și control, modul de numire, competența și durata mandatului acestora; f) modul de numire a administratorului și, după caz, a altor organe ale organizației; g) procedura de adoptare și modificare a statutului; h) modalitatea prin care va asigura transparența activității sale; i) alte date stabilite de lege.*”

Respectiv, pentru a elimina factorul de corupție, norma propusă necesită a fi reformulată astfel încât să fie prevăzut expres numărul minim și maxim de membri care pot forma componența Consiliului de administrație al Asociației, iar statutul va prevedea numărul exact de membri, inclusiv supleanți, în limitele minime și maxime prevăzute. Or, în situația în care nu se vor stabili reglementări clare în acest sens, va exista pericolul interpretării și aplicării discreționare a conținutului normei.

Recomandări:

Se recomandă stabilirea numărului minim și maxim de membri care pot forma componența Consiliului de administrație al Asociației.

Factori de risc:

- Lacună de drept
- Atribuții care admit derogări și interpretări abuzive
- Lipsa/ambiguitatea procedurilor administrative

Riscuri de corupție:

- Generale
- Legalizarea actelor de:
 - abuz de serviciu

Art.I pct.16 potrivit proiectului de lege pentru modificare Legii nr.171/2010

Art.I - Legea nr.171/2010 cu privire la asociațiile utilizatorilor de apă pentru irigare [...], se modifică după cum urmează: [...]

16. La articolul 27:

după aliniatul (1) se completează cu aliniatul (1/1) cu următorul cuprins:

„(1/1) În cazul vacanței funcției de Director, Președintele Consiliului de administrare exercită funcțiile organului executiv și este salarizat în corespundere cu hotărârea Adunării generale.”

Obiecții:

Din analiza normei precitate se atestă că vacanța funcției este exercitată de către președintele Consiliului de administrare, acesta fiind salarizat în corespundere cu hotărârea Adunării Generale. Acest fapt contravine prevederilor legale ale Legii nr.171/2010, care la art.27 și 28 stabilește că membrii Consiliului de administrare nu sînt angajați ai Asociației și nu primesc salariu, iar directorul, care este numit în funcție de către Consiliul de administrare, nu poate fi în același timp persoană cu funcție eligibilă în cadrul acesteia.

În aceste circumstanțe, analizînd cardul normativ invocat se atestă că funcția de președinte al Consiliului de administrare este o funcție eligibilă și neremunerată, iar directorul reprezintă organul executiv al Asociației, fiind numit pe bază de concurs de către Consiliul de administrare.

Respectiv, funcția de director este incompatibilă cu funcția de președinte al Consiliului de administrare, iar acest fapt determină imposibilitatea exercitării de către ultimul a vacanței funcției de director și indentificarea unui alt mod de numire a unei persoane în funcția de director, în cazul vacanței acesteia.

Recomandări:

Se recomandă excluderea pct.16 din proiect și stabilirea modului de selectare și numire a persoanei la funcția de director, în cazul vacanței acesteia, cu specificarea clară și expresă a perioadei de deținere a acestei funcții.

Factori de risc:

- Atribuții excesive, improprii sau contrare statutului entității publice

Riscuri de corupție:

- Generale

Art.I pct.22 potrivit proiectului de lege pentru modificare Legii nr.171/2010

Art.I - Legea nr.171/2010 cu privire la asociațiile utilizatorilor de apă pentru irigare [...], se modifică după cum urmează: [...]

22. Se completează cu articolul (42/1) cu următorul cuprins: [...]

„Articolul 42/1. Reabilitarea și casarea infrastructurii de irigare. [...]

(2) Casarea și valorificarea elementelor constructive a sistemelor de irigare casate se efectuează de proprietar, în cazul proprietății publice de organul de specialitate al administrației publice centrale sau locale, care administrează în numele statului/unității administrativ-teritoriale infrastructura de irigare și desecare aflată în proprietatea publică a statului/unității administrativ-teritoriale, la cererea înscrisă a Asociației, în conformitate cu prevederile legislației în vigoare.

Obiecții:

Conform normei formulate, casarea și valorificarea elementelor constructive a sistemelor de irigare casate se efectuează cu respectarea unor acte normative.

În acest sens, norma precitată conține trimiteri defectuoase, fiind utilizată expresia de genul „în conformitate cu prevederile legislației în vigoare”, fapt ce va crea incertitudine la aplicare în acest sens.

Or, trimiterea într-un act normativ la un alt act normativ se face prin precizarea categoriei juridice a acestuia, a numărului sau, a titlului și a datei publicării acelui act sau domeniului reglementat pentru a exclude, astfel, orice confuzie.

Recomandări:

Concretizarea trimiterii, astfel încât prezenta lege să reglementeze clar și fără echivoc soluționarea conflictelor de norme cu aceeași putere juridică (se recomandă substituirea cuvintelor „în conformitate cu prevederile legislației în vigoare”, prin indicarea actului normativ concret în domeniul reglementat).

Factori de risc:

- Norme de trimitere defectuoase

Riscuri de corupție:

- Generale

IV. Concluzia expertizei

Proiectul a fost elaborat de către Ministerul Agriculturii și Industriei Alimentare și are drept scop crearea unui cadru legal comprehensiv pentru constituirea și funcționarea asociațiilor utilizatorilor de apă pentru irigații drept entitate juridică specifică, stabilirea unei baze legale pentru a transmite în folosință gratuită asociațiilor utilizatorilor de apă pentru irigații infrastructura de irigații și/sau desecare, aflată în proprietate privată și publică, cât și creării unui mecanism eficient de gestionare a infrastructurii de irigații și/sau desecare aflate în proprietatea publică și privată, precum și a celei aflate în proprietate comună pe cote-părți, prin consituirea asociațiilor utilizatorilor de apă pentru irigații.

Proiectul respectă parțial rigorile de transparență impuse de Legea nr.239/2008 privind transparența în procesul decizional, autorul nu a asigurat informarea publicului despre inițierea elaborării proiectului de decizie.

Proiectul conține factori și riscuri de corupție generați de caracterul lacunar al prevederilor, cum ar fi: formulare ambiguă care admite interpretări abuzive, lacună de drept, concurența normelor de drept, atribuții care admit derogări și interpretări abuzive, lipsa/ambiguitatea procedurilor administrative, norme de trimitere defectuoase, lipsa unor termene concrete/termene nejustificate/prelungirea nejustificată a termenilor, stabilirea unui drept al entității publice în loc de o obligație, temeiuri neexhaustive/ambigui/subiective pentru refuzul sau inacțiunea entității publice, atribuții excesive, improprii sau contrare statutului entității publice.

Prin urmare, pentru aplicarea eficientă a normelor propuse prin proiect, inclusiv în scopul diminuării nivelului de coruptibilitate, este necesară revizuirea și excluderea unor norme potențial coruptibile reflectate în raportul de expertiză anticorupție.

19.09.2022

Expert al Direcției legislație și expertiză anticorupție:

Xenia VAMEȘ, Inspector principal

**MINISTERUL JUSTIȚIEI
AL REPUBLICII MOLDOVA**

MD - 2012, mun. Chișinău,
str. 31 August 1989, nr. 82
tel.: +373 22 20 14 24
web: www.justice.gov.md,
e-mail: secretariat@justice.gov.md

22.08.2022 nr.04/7523
La nr.18-23-7665 din 04.08.2022

**Ministerul Agriculturii și Industriei Alimentare
Cancelaria de Stat**

Cu referire la *proiectul legii pentru modificarea Legii nr. 171/2010 cu privire la asociațiile utilizatorilor de apă pentru irigații (număr unic 543/MAIA/2022)*, comunicăm următoarele.

1. La sursa de publicare a *Legii nr. 171/2010 cu privire la asociațiile utilizatorilor de apă pentru irigații*, cuvintele „publicată în” se vor exclude ca fiind excedente.

2. La pct. 1:

1) Potrivit proiectului se propune excluderea de la art. 1 alin. (1) lit. b) din *Legea nr. 171/2010*, a cuvintelor „ce constituie obiectul domeniului privat al statului”, astfel încât să fie stabilită baza legală pentru transmiterea în folosință gratuită asociațiilor utilizatorilor de apă pentru irigații infrastructura de irigații și/sau desecare.

În conformitate cu art. 9 alin. (2) din *Legea nr. 29/2018 privind delimitarea proprietății publice*, de domeniul public al statului țin sistemele de irigare și desecare.

Potrivit art. 5 alin. (4) din *Legea nr. 29/2018*, bunurile domeniului public pot fi transmise în administrare, gestiune, concesiune, comodat sau locațiune/arendă în condițiile *Legii nr. 121/2007 privind administrarea și deetimizarea proprietății publice* sau ale altor legi speciale. Este de menționat că *Legea nr. 121/2007 privind administrarea și deetimizarea proprietății publice* nu conține prevederi cu privire la transmiterea bunurilor în comodat asociațiilor utilizatorilor de apă pentru irigații. Prin urmare, modificarea propusă prin proiect decade.

2) Ținând cont de prevederea legală de la art. 9 alin. (2) din *Legea nr. 29/2018*, nu este relevantă excluderea de la art. 1 alin. (1) lit. c) din *Legea nr. 171/2010* a cuvintelor „aflate în proprietatea statului”.

3) Textul care se propune la alin. (2) nu se integrează armonios în conținutul normei, prin urmare, acesta se va substitui cu textul „organul de specialitate al administrației publice centrale, care administrează în numele statului infrastructura de irigație și desecare aflată în proprietatea statului, a unităților administrativ-teritoriale și privată.

3. La pct. 2:

1) Potrivit normelor de tehnică legislativă, în cazul expunerii în redacție nouă a conținutului unui element structural se va utiliza sintagma „va avea următorul

cuprins:”, urmată de redarea textului nou. Prin urmare, la pct. 2 lit. a), cuvintele „se expune în redacție nouă cu următorul conținut” se vor substitui cu cuvintele „va avea următorul cuprins” (obiecție valabilă și la pct. 8 lit. b) și d), pct. 13, pct. 15, pct. 23).

2) Ținând cont de obiecția expusă la pct. 2 sbp. 1) din aviz, nu poate fi acceptată la pct. 2 lit. c) din proiect, la noțiunea „unitatea de monitorizare și supraveghere” completarea cu cuvintele „proprietate publică a statului”. Totodată, menționăm privitor la aceeași noțiune, la propunerea de substituție cu referința la „și desecare, proprietate publică a statului” se va utiliza termenul „textul” și nu „cuvintele”. Se va reține că cuvântul „textul” se folosește pentru individualizarea unor cuvinte și cifre, cuvinte și semne de punctuație, cifre și semne de punctuație, iar în celelalte cazuri, pentru formularea dispozițiilor de modificare și completare, se utilizează termenii „cuvântul”/„cuvintele”, după caz, termenii „cifra”/„cifrele”.

3) La semnificația noțiunii „sector”, cuvintele „aria de deservire” nu este succedat de semnul de punctuație virgulă, prin urmare, acesta se va exclude de la pct. 2 lit. d) din proiect, iar cuvântul „textul” se va substitui cu „cuvintele”.

4. Potrivit normelor de tehnică legislativă, dacă se face referință la două elemente structurale consecutive, enumerarea se redă după următorul exemplu: „alineatele (3¹) și (3²)”, iar dacă se face referință la mai mult de trei elemente structurale consecutive, enumerarea se redă după următorul exemplu: „alineatele (3¹), (3²) și (3³)”. Prin urmare, la pct. 3 din proiect, textul „alineatele (3¹)-(3²)” se va substitui cu textul „alineatele (3¹) și (3²)” (obiecție valabilă și la pct. 10, 13).

5. În conformitate cu art. 5 alin. (2) din *Legea cu privire la zonele și fâșiile de protecție a apelor râurilor și bazinelor de apă nr. 440/1995*, din categoria bazinelor de apă fac parte lacurile, lacurile de acumulare și iazurile. Potrivit *Legii apelor nr. 272/2011*, bazin de apă este corpul de apă artificial provizoriu, care se umple prin pompare sau prin scurgere, destinat irigației și/sau altor scopuri, cu excepția reproducerii și creșterii peștelui. Prin urmare, ținând cont că în legislație nu este utilizată noțiunea „bazinele acvatice”, la art. 5 alin. (3¹) propunem substituția noțiunii enunțate cu noțiunea „bazine de apă”.

6. Potrivit proiectului, se propune excluderea de la art. 7 alin. (1) și alin. (2) din *Legea nr. 171/2010* a textului „pentru o perioadă de 3 sau mai mulți ani” și a textului „pentru o perioadă mai mică de 3 ani”. Este de menționat că în cazul excluderii textului enunțat, dispozițiile de la art. 7 alin. (2) și (3) din *Legea nr. 171/2010* nu vor mai constitui prevederi distincte, prin urmare, acestea se vor comasa cu uniformizarea condițiilor în cazul persoanei care dispune de drept de arendă sau alt drept de folosință pentru a deveni membru al Asociației.

7. Ținând cont de regula expusă la pct. 4 din aviz, la pct. 6 lit. a) din proiect, textul „literale (c)-(e)” se va substitui cu textul „literale (c), (d) și (e)”.

8. Potrivit proiectului se propune completarea art. 9 alin. (2) cu o nouă prevedere, astfel încât Consiliul de administrare al Asociației să poată refuza cererea de aderare la Asociație în cazul refuzului noului deținător de teren de a achita datoriile față de Asociație, în cazul când predecesorul deținător de teren, are datorii față de Asociație

nestinse, la momentul examinării cererii de aderare la Asociație. În acest sens menționăm că potrivit art. 27 alin. (3¹) din *Legea nr. 272/2011*, în aria de deservire a unui sistem centralizat de irigare funcțional, autorizația de mediu pentru folosința specială a apei se eliberează asociațiilor utilizatorilor de apă pentru irigare și entităților juridice abilitate să gestioneze infrastructura centralizată pentru irigare. Astfel, din prevederea legală enunțată rezultă că noului deținător de teren nu îi va fi eliberat actul permisiv pentru folosința specială a apei pentru irigare în cazul în care nu este membru al Asociației, iar prin completarea propusă acesta este obligat să achite datoriile față de Asociație nestinse ale fostului deținător de teren. Cu toate că recunoaștem această particularitate a procedurii de dobândire a drepturilor și obligațiilor strâns legate de bun prevăzută la art. 1087 alin. (2) din *Codul civil nr. 1107/2002*, în conformitate cu care în cazurile și în condițiile prevăzute de lege sau contract, dobânditorul unui bun se subrogă în obligațiile contractuale în strânsă legătură cu un bun, în forma în care ele se aflau la transmitător, precizăm că nu susținem modalitatea pentru care a optat autorul proiectului în vederea atingerii acestor deziderate.

O primă remarcă vizează un aspect ce a fost expus și la proiectul cu privire la modificarea unor acte normative (număr unic 30/MAIA/2022), potrivit căruia ar fi oportun ca producătorii agricoli/agenții economici care nu s-au asociat la asociația utilizatorilor de apă pentru irigații sau care nu constituie entități juridice abilitate să gestioneze infrastructura centralizată pentru irigații, să fie în drept de a deține autorizații separate pentru utilizarea apei pentru irigare cu condiția achitării taxei pentru apă.

Totodată, considerăm că modificările propuse la *Legea nr. 171/2010* sunt injuste or, analizând normele juridice similare din *Legea nr. 187/2022 cu privire la condominiu* de la art. 26 alin. (1) și (2), constatăm că potrivit legii enunțate, noul proprietar al unității se subrogă în toate drepturile și obligațiile fostului proprietar care rezultau din calitatea de membru al asociației și de proprietar conform prezentei legi. În cazul transmiterii dreptului de proprietate asupra unității, cu excepția unei executări silite sau a procedurii de insolvență, dobânditorul unității poartă răspundere solidară cu transmitătorul față de asociație și furnizorul de servicii intermediare pentru obligațiile transmitătorului scadente la data transmiterii care rezultau din calitatea acestuia de proprietar al unității. Răspunderea dobânditorului pe acest temei este limitată la valoarea unității.

Prin urmare, analizând aspectele legale enunțate, în special cea privitoare la obligarea noului deținător de teren de a fi membru al asociației și obligarea noului deținător de teren de a achita datoriile față de Asociație, considerăm că norma care se propune la art. 9 alin. (2) lit. c) din *Legea nr. 171/2010* este abuzivă. Potrivit art. 13 alin. (1) din *Codul civil*, niciun drept subiectiv nu poate fi exercitat predominant în scopul de a cauza altei persoane un prejudiciu sau a-i dăuna în alt mod (abuzul de drept).

Totodată, menționăm că prevederile care se propun prin proiect la art. 9 alin. (2) lit. c) din *Legea nr. 171/2010* nu corelează cu dispoziția care se propune la art. 9 alin. (3) din legea enunțată or, potrivit redacției propuse prin proiect, Consiliul de administrare notifică solicitantul despre admiterea sa în Asociație după achitarea de către candidat a cotizației de aderare în mărimea stabilită de Adunarea generală, prin urmare nu este impusă condiția de a achita datoriile față de Asociație a fostului deținător de teren.

9. Dispoziția care se propune la art. 10 alin. (3) din *Legea nr. 171/2010* în modul în care este formulată nu se integrează armonios în text, prin urmare aceasta urmează a fi ajustată corespunzător.

10. Prevederile de la pct. 8 lit. a) și lit. c) din proiect sunt similare, prin urmare, acestea se vor comasa. Totodată, menționăm că cuvântul „arealul” este prevăzut și la art. 11 alin. (4) din *Legea nr. 171/2010*. Prin urmare, pct. 8 din proiect se va completa cu referința la alin. (4).

11. Potrivit notei informative se propune de simplificat procedura de constituire a asociației prin excluderea obligațiunii ca Statutul asociației să fie aprobat de cel puțin 50% plus unu din membri ai Asociației, cu condiția ca aceștia dețin în proprietate sau în folosință cel puțin 50% plus unu din terenurile aflate în aria de deservire. În acest sens, menționăm că în asemenea condiții s-ar putea crea situații când o persoană sau două ar deține 50% din terenurile aflate în aria de deservire, iar în acest caz votul celorlalți membri potențiali ai Asociației ar fi neglijat. Totodată, menționăm că potrivit art. 178 alin. (2) din *Codul civil*, statutul persoanei juridice se aprobă de către fondatorii (membrii) ei. Prin urmare, prevederea care se propune la art. 11 alin. (10) din *Legea nr. 171/2010* este injustă (obieție valabilă și pentru pct. 23, prin care se modifică alin. (2) al art. 46 din *Legea nr. 171/2010*).

12. Prin proiect se propune completarea art. 12 alin. (5) cu cuvintele „și statutul”, astfel încât toți fondatorii să semneze acordul de constituire și statutul Asociației. Suplimentar argumentelor din pct. 11 al avizului, este de menționat că, ținând cont că prin proiect se propune ca statutul să se aprobe de membri potențiali ai asociației care dețin în proprietate sau folosință 50% din terenurile aflate în aria de deservire, s-ar putea crea situația când ceilalți membri care nu au fost de acord cu prevederile statutului ar fi obligați să îl semneze, ceea ce este contrar bunei-credințe or, în acest caz se neglijează interesele altor părți.

Totodată, prin completarea propusă nu se mai asigură succesiunea logică a prevederilor legale or, următorul enunț prevede că „Președintele și secretarul adunării de constituire semnează statutul Asociației”. În acest sens, menționăm că președintele și secretarul adunării generale sunt aleși din rândul membrilor asociației în care toți sunt fondatori. Astfel, în cazul completării cu cuvântul „și statutul”, al doilea enunț urmează a fi exclus.

13. La pct. 10:

1) Cuvintele „în final” se vor exclude, or, completarea unui text sau alineat, fără a specifica ordinea în care se inserează cuvintele, semnifică, conform regulii

generale de tehnică legislativă, completarea textului la sfârșitul acestuia. Cuvântul „conținut” se va substitui cu cuvântul „cuprins”.

2) Potrivit proiectului se propune ca cererea privind înregistrarea Asociației utilizatorilor de apă pentru irigații să fie semnată de persoana împuternicită prin procesul-verbal al ședinței de constituire. Ținând cont că procesul-verbal nu este un document de constituire a Asociației, considerăm oportun ca persoana pentru semnarea cererii privind înregistrarea Asociației să fie împuternicită prin acordul de constituire a asociației.

3) La cuprinsul care se propune la art. 13 alin. (2), referința la Asociația utilizatorilor de apă pentru irigații se va substitui cu referința la Asociație or, potrivit art. 2, în continuare se va utiliza termenul „Asociație”.

4) Întru corectitudinea redactării, textul „după alineatul (2) se completează cu alineatele (2¹)- (2²) cu următorul cuprins:” se va substitui cu textul „se completează cu alineatele (2¹) și (2²) cu următorul cuprins:”. Atragem atenție că, amplasarea pozițiilor în ordinea succesiunii acestora nu necesită o menționare în acest sens (obiecție valabilă și la pct. 16, 17 și 19).

14. Potrivit proiectului se propune completarea art. 15 alin. (2) lit. h) din *Legea nr. 171/2010* cu textul „transmiterii/primirii în folosință pe un termen determinat”, în acest sens menționăm că prevederea enunțată nu se integrează armonios în text or, adunarea generală nu poate aproba primirea în folosință a unui teren sau obiect de infrastructură aflat în proprietatea Asociației. Prin urmare, textul „transmiterii/primirii în folosință pe un termen determinat” se va substitui cu textul „transmiterii în folosință pe un termen determinat”.

15. Potrivit notei informative prin proiect se propune excluderea unor limitări în procesul decizional al membrilor asociației, în acest sens la art. 18 alin. (2) se exclude textul „și nici un membru nu deține mai mult de 15%”. Cu privire la argumentul invocat de autorul proiectului menționăm că în redacția în vigoare limitarea în procesul decizional al membrilor asociației a fost impusă pentru salvagardarea altui drept și anume a membrilor care dețin o dimensiune a terenului mai mica în cadrul ariei de deservire. Prin urmare, considerăm inoportună excluderea textului precitat.

16. Nota informativă este lacunară în ceea ce privește condițiile care au impus excluderea numărului expres de membri din componența Consiliului de administrare și a Comisiei de cenzori, făcând referință doar că acesta va fi stabilit în statutul asociației. În acest sens, menționăm că deși la art. 300 alin. (3) din *Codul civil* nu este prevăzut că statutul organizației necomerciale trebuie să cuprindă numărul membrilor Consiliului de administrare sau a Comisiei de cenzori, potrivit art. 297 alin. (6) din *Codul civil*, particularitățile constituirii, alte activități, statutul juridic al diferitor tipuri de asociații se stabilesc prin lege. Astfel, în scopul respectării principiilor de claritate și previzibilitate ale normelor juridice, considerăm că în lege trebuie să fie păstrat numărul minim și maxim al membrilor Consiliului de administrare și numărul Comisiei de cenzori.

17. Din punct de vedere conceptual considerăm că completarea art. 27 nu este oportună or, dacă ne referim la art. 27 alin. (1¹) din *Legea nr. 171/2010* în redacția propusă, subliniem faptul că aceasta ar contraveni prevederilor din legea enunțată.

Astfel, Președintele Consiliului de Administrare care este și Președintele Asociației participă la vot cu excepția cazurilor prevăzute la art. 18 alin. (4) din *Legea nr. 171/2010*. În conformitate cu art. 28 alin. (3) din *Legea nr. 171/2010*, directorul prezintă raportul în fața Consiliului de administrare și participă la ședințele Consiliului în cazul în care este solicitat, dar nu participă la luarea deciziilor și nici la vot.

În conformitate cu art. 23 alin. (1) din *Legea nr. 171/2010*, Consiliul de administrare alege un președinte din rândul membrilor săi, iar în conformitate cu art. 28 alin. (6) și (7) din legea enunțată, Directorul și celălalt personal executiv al Asociației sânt angajați în conformitate cu legislația muncii, un angajat al Asociației nu poate fi în același timp persoană cu funcție eligibilă în cadrul acesteia.

18. La pct. 17:

1) La cuprinsul de la alin. (2¹) cu care se propune a fi completat art. 28, de la lit. a), din sintagma „legislația în vigoare” se vor exclude cuvintele „în vigoare” ca fiind inutile. Regula generală este că referințele la actele normative reprezintă referințe la legislația în vigoare și doar pentru excepțiile de la regulă se va specifica dacă este vorba despre legislația aplicabilă la un anumit moment (obiecție valabilă și la lit. r) liniuța a opta, art. 42¹ alin. (2)). În aceeași normă, cuvântul „stabilite” va fi succedat de prepoziția „în”.

2) În conformitate cu *Legea nr. 171/2010*, adunarea generală adoptă hotărâri, iar Consiliul de administrare - decizii. Prin urmare, la art. 28 alin. (2¹) lit. c) va avea următorul cuprins: „c) implementarea hotărârilor adoptate de adunarea generală și deciziilor adoptate de consiliul de administrare;” (obiecție similară și la lit. g) și lit. o)).

3) Ținând cont de obiecția enunțată la sbp. 2), la cuprinsul care se propune la art. 28 alin. (2¹) lit. d) cuvântul „hotărârile” se va substitui cu cuvântul „deciziile”.

4) La lit. e), cuvintele „alte cerințe norme și tehnice în vigoare” se vor substitui cu cuvintele „alte cerințe și norme tehnice;”.

5) La lit. g), se va ține cont că patrimoniul reprezintă totalitatea drepturilor și obligațiilor patrimoniale (care pot fi evaluate în bani) privite ca o sumă de valori active și pasive legate între ele, aparținând unor persoane fizice și juridice. De aceea propunem a fi substituită noțiunea „patrimoniului” cu noțiunea „bunuri” or, directorului îi poate fi delegată atribuția de gestionare a bunurilor Asociației.

Cuvântul „fondurilor” va fi succedat de cuvintele „de rezervă al” astfel cum este prevăzut în *Legea nr. 171/2010*.

6) La cuprinsul care se propune la art. 28 alin. (2¹) lit. h) și lit. i), propunem uniformizarea terminologiei „semnarea (încheierea) contractelor”.

7) La textul care se propune la art. 28 alin. (2) lit. i), menționăm că *Codul civil nr. 1107/2002* nu operează cu noțiunea „contracte comerciale”, prin urmare, propunem revizuirea noțiunii enunțate.

În conformitate cu art. 15 alin. (2) lit. e) din *Legea nr. 171/2010*, de competența exclusivă a adunării generale țin fixarea cuantumului plăților ce urmează a fi achitate de membri. Prin urmare, la lit. i), cuvântul „aprobate” urmează a fi substituit cu cuvântul „fixate”.

8) Prevederea care se propune prin proiect la art. 28 alin. (2¹) lit. k) contravine dispoziției de la art. 21 alin. (2) lit. f) din *Legea nr. 171/2010*, în conformitate cu care Consiliul de administrare are competența de elaborare a proiectului de buget, a planului de activitate, a raportului anual, a regulamentelor interne și altor documente ce urmează a fi aprobate de adunarea generală. În conformitate cu art. 15 alin. (1) lit. f), g) și i) din *Legea nr. 171/2010*, de competența exclusivă a adunării generale este aprobarea raportului anual al Consiliului de administrare, a bugetului, a planului financiar anual, a planului de exploatare și întreținere a sistemului de irigare, a planului de investiții ale Asociației. Prin urmare, la lit. k), referința la „consiliul de administrare” urma a fi substituită cu referința la „adunarea generală”, cuvântul „proiectului” urma a fi exclus or, nu se aprobă proiectul, dar planul de activitate, bugetul, etc.. Totodată, ținând cont că potrivit art. 28 alin. (3) din *Legea nr. 171/2010*, directorul prezintă raportul în fața Consiliului de administrare care nu are competență de aprobare, dar de elaborare, dispoziția expusă la lit. k) decade.

9) Dispoziția care se propune la art. 28 alin. (2¹) lit. l) este similară cu dispoziția de la art. 28 alin. (3) din *Legea nr. 171/2010*, prin urmare, aceasta urmează a fi exclusă.

10) Utilizarea cuvintelor „și/sau” la art. 28 alin. (2¹) lit. m) nu este conformă regulilor tehnicii legislative, or acestea nu conferă claritate normelor. Prin urmare, propunem revizuirea acestora.

11) La art. 28 alin. (2¹) lit. q), cuvântul „disciplina” se va exclude ca fiind excedent cu ajustarea ulterioară a textului.

12) La art. 28 alin. (2¹) lit. r), cuvintele „registrele de evidență” se vor substitui cu cuvintele „registrele financiare și de evidență contabilă”, astfel cum este prevăzut la art. 34 din *Legea nr. 171/2010* or, aceleași noțiuni se exprimă numai prin aceeași termeni.

13) În conformitate cu art. 25 alin. (1) din *Legea cu privire la registre nr. 71/2007*, registrele de stat se țin în formă electronică. Prin urmare, la art. 28 alin. (2¹) lit. r), cuvintele „și pe suport de hârtie” se vor exclude ca fiind excedente.

La lit. r) diviziunea a doua, cuvintele „utilizatorilor de terenuri agricole din aria sistemului de irigare” se vor substitui cu cuvintele „deținătorilor de terenuri agricole din aria de deservire a sistemelor de irigare”. Cuvintele „în aria sistemului de irigare” se vor exclude ca fiind excedente.

La lit. r), liniuța a opta, cuvintele „dărilor de seamă” se vor exclude ca fiind excedente.

19. La cuprinsul de la lit. a¹) cu care se propune a fi completat art. 31 alin. (2) din *Legea nr. 171/2010*, cuvintele „infrastructurii sistemului de irigare” se vor substitui cu cuvintele „infrastructurii de irigații” astfel cum este prevăzut în lege.

20. La pct. 20:

1) Potrivit proiectului se propune ca la denumirea art. 41, cuvintele „a statului” să se substituie cu cuvântul „publică”. Ulterior modificării propuse art. 41 va avea denumirea „Articolul 41. Transmiterea în folosință a infrastructurii de irigații-proprietate publică”. În acest sens menționăm că proprietatea în funcție de categoria proprietarului este de stat, a unității administrativ-teritoriale sau privată. Prin urmare, modificarea care se propune la denumirea art. 41 urmează a fi revizuită, deoarece este greșită. În conformitate cu *Legea nr. 29/2018*, bunurile domeniului public sunt bunurile care aparțin statului sau unității administrativ-teritoriale de nivelul întâi. Prin urmare, noțiunea corectă ar fi fost „din domeniu public al statului”.

Totodată, reiterăm că potrivit art. 5 alin. (4) lit. b) din *Legea nr. 29/2018*, bunurile domeniului public pot fi transmise în comodat în condițiile *Legii nr. 121/2007* care nu reglementează transmiterea bunurilor în comodat unei asociații.

2) Prin proiect se propune ca la art. 41 alin. (1) din *Legea nr. 171/2010*, după cuvântul „stat” să se completeze cu textul „/unității administrativ-teritoriale”. Este de menționat că potrivit art. 11 alin. (2) din *Legea nr. 29/2018*, de domeniul public al unităților administrativ-teritoriale de nivelul întâi țin sistemele de irigare și desecare. Prin urmare, ar fi fost corectă completarea cu textul „unității administrativ-teritoriale de nivelul întâi” (obiecție valabilă și la art. 41 alin. (2) și (3)). Totodată, ținând cont că infrastructura de irigații ține de domeniul public al unității administrativ-teritoriale de nivelul întâi, aceasta nu va putea fi transmisă în comodat asociației, din motivul lipsei reglementării în acest sens în *Legea nr. 121/2007*.

3) Ținând cont de obiecția expusă la pct. 20 sbp. 1) din aviz, nu se susține completarea care se propune prin pct. 20 lit. c) din proiect la art. 41 alin. (2) din *Legea nr. 171/2010* și prin pct. 20 lit. d) din proiect la art. 41 alin. (3) din legea enunțată. Totodată, menționăm că textul „/unității administrativ-teritoriale” nu se integrează armonios în text la articolele 41 alin. (2) și alin. (3) din lege.

21. La pct. 21, cu referire la prevederile de la art. 41¹ alin. (1) și (2) cu care se propune a fi completată *Legea nr. 171/2010*, în conformitate cu care, proprietarul infrastructurii de irigații, la solicitarea scrisă a Asociației, transmite în comodat Asociației sistemul de irigare din cadrul ariei de deservire a acestuia, menționăm că dreptul de proprietate este absolut, garantat și perpetuu. Potrivit art. 501 alin. (2) din *Codul civil*, nimeni nu poate fi silit a ceda proprietatea sa, afară numai pentru cauză de utilitate publică pentru o dreaptă și prealabilă despăgubire. Exproprierea se efectuează în condițiile legii. Cazurile de utilitate publică sunt indicate în *Legea exproprierii pentru cauză de utilitate publică nr. 488/1999* care nu sunt aplicabile cazului descris în proiect. În acest caz se expropriează dreptul de folosință asupra bunului ce urmează a fi folosit pe o perioadă determinată.

22. La pct. 22:

1) La art. 42¹ alin. (1) și (2) cu care se propune a fi completată *Legea nr. 171/2010*, textul „statului/autorității publice locale” se va substitui cu textul „statului/unității administrativ-teritoriale de nivelul întâi”. Cuvântul „publică” se va exclude ca fiind excedent, iar textul „unității administrativ-teritoriale” va fi succedat de cuvintele „de nivelul întâi”,

2) La alin. (3), cuvintele „contractul de transmitere în folosință” se vor substitui cu cuvintele „contractul de comodat”.

23. Art. 46² referitor la survenirea răspunderii contravenționale sau penale în conformitate cu *Codul contravențional nr. 218/2008* și *Codul penal nr. 985/2002*, urmează a fi exclus, având caracter declarativ și superfluu. Tragerea la răspundere se va efectua în temeiul normelor materiale și de procedură, în funcție de tipul răspunderii.

24. Potrivit notei informative, ca rezultat al aprobării proiectului va fi necesară modificarea *Hotărârii Guvernului nr. 198/2013 pentru aprobarea Regulamentului privind modul de transmitere a sistemelor de irigare în folosință gratuită (comodat) către asociațiile utilizatorilor de apă pentru irigații*. În acest sens, menționăm că potrivit pct. 3 din *Regulamentul privind modul de transmitere a sistemelor de irigare în folosință gratuită (comodat) către asociațiile utilizatorilor de apă pentru irigații*, aprobat prin *Hotărârea Guvernului nr. 198/2013*, bunurile proprietate publică din domeniul privat al statului se transmit în folosință gratuită (comodat) pentru o durată determinată, dar nu mai mare de 30 de ani. În acest sens, reiterăm că potrivit *Legii nr. 29/2018*, de domeniul public al statului țin sistemele de irigare și desecare, iar potrivit *Legii nr. 121/2007*, bunurile din domeniul public al statului nu pot fi transmise în comodat unei asociații. Prin urmare, modificarea *Hotărârii Guvernului nr. 198/2013* contravine legilor enunțate.

Secretar de stat

Veronica MIHAILOV-MORARU

Digitally signed by Mihailov-Moraru Veronica
Date: 2022.08.23 19:48:00 EEST
Reason: MoldSign Signature
Location: Moldova

Ex: D.Bacalim, m. 216¹
Tel: 022 20-14-35
diana.bacalim@justice.gov.md

MINISTERUL JUSTIȚIEI
AL REPUBLICII MOLDOVA

MD - 2012, mun. Chișinău,
str. 31 August 1989, nr. 82
tel.: +373 22 20 14 24
web: www.justice.gov.md,
e-mail: secretariat@justice.gov.md

12.09.2022 nr.04/7945

La nr. 07-05/2536 din 02.09. 2022

Ministerul Agriculturii și Industriei Alimentare

Cu referire la *proiectul definitivat al legii pentru modificarea Legii nr. 171/2010 cu privire la asociațiile utilizatorilor de apă pentru irigații (număr unic 543/MAIA/2022)*, comunicăm următoarele.

1. La pct. 1:

1) La obiecția Ministerului Justiției privind dezacordul modificării art. 1 alin. (1) lit. b) din *Legea nr. 171/2010 cu privire la asociațiile utilizatorilor de apă pentru irigații* în partea ce ține de excluderea cuvintelor „ce constituie obiectul domeniului privat al statului” ținând cont că, sistemele de irigare și desecare proprietate publică constituie bunuri din domeniului public autorul proiectului nu a acceptat obiecția înaintată, invocând argumentul că *Legea nr. 171/2010* este o lege specială în raport cu *Legea nr. 29/2018 privind delimitarea proprietății publice*, iar conflictul de norme se soluționează în favoarea acestei legi. Argumentul autorului proiectului nu poate fi reținut, or, potrivit art. 3 alin. (4) din *Legea nr. 100/2017 cu privire la actele normative*, actul normativ trebuie să se integreze organic în cadrul normativ în vigoare, scop în care proiectul actului normativ trebuie corelat cu prevederile actelor normative de nivel superior sau de același nivel cu care se află în conexiune.

Astfel, amintim că, potrivit art. 10 alin. (4) și (5) din *Legea nr. 121/2007 privind administrarea și deetatizarea proprietății publice* bunurile domeniului public pot fi folosite numai la destinație și nu pot fi transmise în comodat persoanelor fizice sau persoanelor juridice cu capital privat. Actele juridice privind darea bunurilor domeniului public în comodat persoanelor indicate sunt lovite de nulitate absolută.

2) Reiterăm obiecția în conformitate cu care textul care se propune la alin. (2) nu se integrează armonios în conținutul normei, prin urmare, acesta se va substitui cu textul „organul de specialitate al administrației publice centrale, care administrează în numele statului infrastructura de irigație și desecare aflată în proprietatea statului, unitățile administrativ-teritoriale și persoanele private.

2. La pct. 4, textul „în (1) aliniat” se va substitui cu textul „la alineatul (1)”. În acest sens, se va revizui tot textul proiectului.

3. În avizul nr. 04/7523 din 22.08.2022, Ministerul Justiției a propus substituirea noțiunii „bazinului acvatic” cu noțiunea „bazinului de apă” ținând cont că în *Legea cu privire la zonele și fâșiile de protecție a apelor râurilor și bazinelor de apă nr. 440/1995* și *Legea apelor nr. 272/2011* este utilizată noțiunea „bazinul de apă”. În sinteza obiecțiilor și propunerilor este indicat că propunerea se acceptă, însă modificări în acest sens au fost efectuate parțial. Prin urmare, reiterăm obiecția enunțată în aviz și propunem substituirea noțiunii „bazinului acvatic” cu noțiunea „bazinului de apă”.

4. Ministerul Justiției a menționat că ținând cont că urmare a excluderii de la art. 7 alin. (1) și alin. (2) din *Legea nr. 171/2010* a textului „pentru o perioadă de 3 sau mai mulți ani” și a textului „pentru o perioadă mai mică de 3 ani” dispozițiile de la art. 7 alin. (2) și (3) din *Legea nr. 171/2010* nu vor mai constitui prevederi distincte, acestea urmează a fi comasate cu uniformizarea condițiilor în cazul persoanei care dispune de drept de arendă sau alt drept de folosință pentru a deveni membru al Asociației. În sinteza obiecțiilor și propunerilor este indicat că observația se acceptă, însă nu a fost expusă redacția nouă a art. 7 din *Legea nr. 171/2010*. Prin urmare, la pct. 5 din proiect se va expune redacția nouă a articolului 7 din *Legea nr. 171/2010*.

5. La pct. 7:

1) Reiterăm că dispoziția care se propune la art. 10 alin. (3) din *Legea nr. 171/2010* în modul în care este formulată nu se integrează armonios în text. În acest sens, propunem ca art. 10 alin. (3) din *Legea nr. 171/2010* să se completeze cu textul „sau să prezinte acordul autentificat notarial de preluare a cheltuielilor respective de către noul proprietar al acestor terenuri.”

2) Considerăm excedent textul „după cuvintele „din rândul membrilor Asociației””, or, potrivit normelor de tehnică legislativă, completarea unui text sau alineat, fără a specifica ordinea în care se inserează cuvintele, semnifică, conform regulii generale de tehnică legislativă, completarea textului la sfârșitul acestuia.

3) Amendamentul propus la art. 10 din *Legea nr. 171/2010*, se va indica într-un singur alineat (obiecție valabilă și pentru art. 12, 18, 24, 25, 30, 46 din *Legea nr. 171/2010*).

6. La pct. 8 lit. a) se va propune substituirea cuvântului „arealul” și la art. 11 alin. (4) din *Legea nr. 171/2010*.

7. Cu privire la dispoziția de la art. 11 alin. (10) din *Legea nr. 171/2010* prin care se propune excluderea obligațiunii ca Statutul asociației să fie aprobat de cel puțin 50% plus unu din membri ai Asociației, cu condiția ca aceștia să dețină în proprietate sau în folosință mai mult de 50% din suprafața terenurilor aflate în aria de deservire menționăm că, o asemenea prevedere nu este reglementată de legislația în domeniu (art. 12 alin. (5) din *Legea nr. 86/2020 cu privire la organizațiile necomerciale*, art. 178 alin. (2) din *Codul civil*) (obiecție valabilă și pentru pct. 23, prin care se modifică alin. (2) al art. 46 din *Legea nr. 171/2010*).

8. La pct. 10, reiterăm obiecția în conformitate cu care întru corectitudinea redactării, textul „după alineatul (2) se completează cu alineatele (2¹)- (2²) cu următorul cuprins:” se va substitui cu textul „se completează cu alineatele (2¹) și (2²) cu următorul cuprins:”. Atragem atenția că, amplasarea pozițiilor în ordinea succesiunii acestora nu necesită o menționare în acest sens. Astfel, deși în sinteza obiecțiilor și propunerilor este indicat că observația se acceptă, modificări în acest sens nu au fost efectuate (obiecție valabilă și pentru pct. 16, 17 și 19).

9. Potrivit notei informative prin proiect se propune excluderea unor limitări în procesul decizional al membrilor asociației, prin excluderea la art. 18 alin. (2) a textului „și nici un membru nu deține mai mult de 15%”. Astfel, reiterăm că, în redacția în vigoare limitarea în procesul decizional al membrilor asociației a fost impusă pentru salvagardarea altui drept și anume a membrilor care dețin o dimensiune

a terenului mai mica în cadrul ariei de deservire. Prin urmare, considerăm inoportună excluderea textului precitat. Adicional, menționăm că, autorul proiectului nu a argumentat în nota informativă motivele pentru care se exclude limitarea dată. Astfel, precizăm că potrivit art. 6 lit. c) din *Legea nr. 171/2010*, în vederea realizării scopurilor și sarcinilor sale, Asociația se va ghida de principiul imparțialității și echității în procesul luării deciziilor. În conformitate cu art. 1947 alin. (2) din *Codul civil*, fiecare copărtăș poate cere, în măsura în care administrarea și folosirea nu au fost stabilite prin convenție sau prin votul majorității, administrarea și folosința bunului comun corespunzătoare unei aprecieri echitabile a intereselor tuturor copărtășilor.

10. Din punct de vedere conceptual considerăm că completarea art. 27 nu este oportună, or, dacă ne referim la art. 27 alin. (1¹) din *Legea nr. 171/2010* în redacția propusă, subliniem faptul că aceasta ar contraveni prevederilor din legea enunțată.

Astfel, Președintele Consiliului de Administrare care este și Președintele Asociației participă la vot cu excepția cazurilor prevăzute la art. 18 alin. (4) din *Legea nr. 171/2010*. În conformitate cu art. 28 alin. (3) din *Legea nr. 171/2010*, directorul prezintă raportul în fața Consiliului de administrare și participă la ședințele Consiliului în cazul în care este solicitat, dar nu participă la luarea deciziilor și nici la vot.

În conformitate cu art. 23 alin. (1) din *Legea nr. 171/2010*, Consiliul de administrare alege un președinte din rândul membrilor săi, iar în conformitate cu art. 28 alin. (6) și (7) din legea enunțată, Directorul și celălalt personal executiv al Asociației sunt angajați în conformitate cu legislația muncii, un angajat al Asociației nu poate fi în același timp persoană cu funcție eligibilă în cadrul acesteia.

11. La pct. 17:

1) La alin. (2¹) cu care se propune a fi completat art. 28 din *Legea nr. 171/2010*, diviziunile se vor renumera, or, cuprinsul de la lit. l) a fost exclus, iar celelalte diviziuni nu au fost renumerate.

2) În conformitate cu art. 25 alin. (1) din *Legea cu privire la registre nr. 71/2007*, registrele de stat se țin în formă electronică. Prin urmare, la art. 28 alin. (2¹) lit. r), cuvintele „în mod electronic” se vor substitui cu cuvintele „în formă electronică”.

3) La lit. r) liniuța a doua, cuvintele „utilizatorilor de terenuri agricole din aria sistemului de irigare” se vor substitui cu cuvintele „deținătorilor de terenuri agricole din aria de deservire a sistemelor de irigare” astfel cum este prevăzut în *Legea nr. 171/2010*.

4) La cuprinsul de la alin. (2¹) lit. r) liniuța a opta cu care se propune a fi completat art. 28, de la lit. a), din sintagma „legislația în vigoare” se vor exclude cuvintele „în vigoare” ca fiind inutile. Regula generală este că referințele la actele normative reprezintă referințe la legislația în vigoare și doar pentru excepțiile de la regulă se va specifica dacă este vorba despre legislația aplicabilă la un anumit moment (obiecție valabilă și la art. 42¹ alin. (2)).

12. La art. 41¹ alin. (2) (pct. 21) nu poate fi acceptată obligația subiecților de drept privat de a transmite cu titlu gratuit Asociației sistemele de irigare proprietate privată

a sa, deoarece reprezintă o ingerință în dreptul de proprietate garantat de art. 46 din *Constituție*. Prin proprietate se înțelege dreptul de proprietate al persoanelor fizice, juridice, statului sau al unităților administrativ-teritoriale asupra unor bunuri mobile sau imobile, exercitând asupra lor atributele dreptului de proprietate (posesia, folosința și dispoziția) în mod exclusiv și perpetuu, prin putere și interes propriu, în condițiile legii (*Hotărârea Curții Constituționale nr. 110/1996 (drepturile proprietarilor cotelor de teren atribuite gratuit)*).

Prin conținutul său, art. 46 din *Constituție* exclude posibilitatea îngrădirii, prin utilizarea pârghiilor economice și sociale, a dreptului la proprietatea privată. Consacrându-l ca instituție juridică și ca unul din drepturile fundamentale ale persoanei, dispozițiile acestui articol obligă statul și ceilalți titulari ai puterii publice să respecte proprietatea și să se abțină de la orice acțiune ce ar aduce atingere acestui drept (*Hotărârea Curții Constituționale nr. 38/1999 (importul mijloacelor de transport)*).

Conform normelor constituționale, lipsirea proprietarului, prin intermediul unei legi, de unul dintre atributele dreptului de proprietate certifică îngrădirea dreptului său deplin la proprietate (*Hotărârea Curții Constituționale nr. 40/2001 (constituirea gospodăriei țărănești)*).

Prin dreptul de dispoziție asupra proprietății se înțelege posibilitatea general recunoscută și garantată a proprietarului de a întreprinde asupra bunurilor pe care le deține orice acțiuni cu consecințe juridice (*Hotărârea Curții Constituționale nr. 5/2006 (dreptul de proprietate asupra valorilor mobiliare)*).

13. La art. 46¹ menționăm că, prin *Legea nr. 133/2018 privind modernizarea Codului civil și modificarea unor acte legislative*, s-a uniformizat terminologia aferentă dreptului unei părți de a pune capăt raportului contractual (rezoluțiune, reziliere, denunțare, revocare, desfacere, încetare), iar noțiunile „rezoluțiune” și „reziliere” s-au substituit cu noțiunea „rezoluțiune”.

14. Ministerului Justiției în avizul său, a menționat că art. 46² referitor la survenirea răspunderii contravenționale sau penale în conformitate cu *Codul contravențional nr. 218/2008* și *Codul penal nr. 985/2002*, urmează a fi exclus, având caracter declarativ și superfluu. Tragerea la răspundere se va efectua în temeiul normelor materiale și de procedură, în funcție de tipul răspunderii. Autorul proiectului nu a acceptat obiecția invocată, fără a prezenta careva argumente. Prin urmare, reiterăm obiecția invocată în aviz.

Secretar de stat

Veronica MIHAILOV-MORARU

Digitally signed by Mihailov-Moraru Veronica

Date: 2022.09.22 15:00:03 EEST

Reason: MoldSign Signature

Location: Moldova

MD 2004, mun. Chișinău, bd Ștefan cel Mare și Ștănt.162, tel. 022 20 45 87, e-mail: cancelaria@mediu.gov.md

18.08.2022 Nr. 08-07/2002

La nr. _____ din _____

**Ministerul Agriculturii
și Industriei Alimentare**

Copie: Cancelaria de Stat

Ministerul Mediului a examinat proiectul de hotărîre *Cu privire la aprobarea proiectului de lege pentru modificarea Legii nr.171/2010 cu privire la asociațiile utilizatorilor de apă pentru irigații (număr unic 543/MAIA/2022)* și în limitele competențelor comunică.

În conformitate cu art. (25) alin. 2 din Legea nr. 100/2017 cu privire la actele normative, Nota informativă trebuie să conțină analiza impactului de reglementare, realizată conform Metodologiei de analiză a impactului în procesul de fundamentare a proiectelor de acte normative, aprobată prin Hotărîrea Guvernului nr. 23/2019.

La proiect, art. 2, lit. b) în loc de textul „etc”, se propune a completa cu situațiile posibile în vederea excluderii interpretărilor ulterioare.

Propunerea expusă la art.(3)¹ nu este clară, de ce să fie mai multe asociații pe același sistem, or scopul expus al proiectului este de a facilita activitatea și funcționarea asociațiilor, considerăm că propunerea dată va genera mai multe conflicte și confuzii. Sub acest aspect, este necesar de completat Nota informativă cu argumente de rigoare, care au stat la baza propunerii menționate.

În contextul completării art. 28 cu un șir de atribuții noi ce sunt delegate directorului asociației, considerăm oportună revizuirea atribuțiilor președintelui, pentru claritate și excluderea dublărilor.

Concomitent, se recomandă revizuirea alin. (1) al art. 39, care prevede că unitatea de monitorizare și supraveghere din cadrul organului de specialitate al administrației publice centrale, *efectuează supravegherea tehnică a sistemului de irigare*, deoarece activitatea dată presupune acțiuni mai complexe, este dificil de realizat de către unitatea menționată.

Pornind de la cele menționate comunicăm susținerea proiectului cu luarea în considerare a obiecțiilor expuse la definitivarea proiectului.

Ministru

Iuliana CANTARAGIU

Guvernul Republicii Moldova

Agenția Proprietății Publice

MD-2012, Chișinău, Piața Marii Adunări Naționale 1
Tel: (00373 22) 234-350
e-mail: office@app.gov.md

Nr.05-04-5836 din 15.09.2022

Ministerul Agriculturii și Industriei Alimentare
cancelaria@maia.gov.md

Urmare demersului Ministerului Agriculturii și Industriei Alimentare nr. 07-05/2536 din 02 septembrie 2022, Agenția Proprietății Publice a examinat repetat proiectul hotărârii Guvernului *cu privire la aprobarea proiectului de lege pentru modificarea Legii nr. 171/2010 cu privire la asociațiile utilizatorilor de apă pentru irigații (număr unic 543/MAIA/2022)* și, în limita competențelor funcționale, reiterează poziția expusă anterior în avizul nr. 03-04-5340 din 19.08.2022, cu referire la următoarele:

Considerăm eronat raționamentul autorului de a nu accepta completarea proiectului de lege cu prevederi care ar indica că transmiterea infrastructurii de irigare și desecare proprietate publică în comodat asociațiilor utilizatorilor de apă pentru irigații se realizează prin derogare de la prevederile art. 10 din Legea nr. 121/2007 *privind administrarea și deetimizarea proprietății publice*. Or, conform prevederilor art. 41 alin. (3) din Legea nr. 100/2007 *cu privire la actele normative*, elementele constitutive ale actului normativ trebuie să asigure interpretarea și aplicarea corectă a actului normativ. În acest sens, normele de interpretare se aplică când nu există prevederi exprese în legislație, iar modificarea unui act normativ constă în perfecționarea conținutului acestuia, ca ulterior să nu se ajungă la interpretări.

La pct. 4 lit. d), prin care se propune completarea articolului 5 cu alin. (3¹), considerăm oportun substituirea cuvântului „poate” cu cuvântul „urmează”.

La pct. 6 lit. a), nu susținem completarea art. 9 alin. (2) cu lit. c) în redacția propusă de autor, întrucât considerăm nejustificat și abuziv refuzul Consiliului de administrație a Asociației de a accepta cererea de aderare la Asociație a noului deținător de teren dacă acesta refuză achitarea datoriilor față de Asociație a deținătorului precedent de teren.

La pct. 24, la articolul 46¹, reieșind din prevederile Codului civil, cuvântul “rezilierea” se va substitui cu cuvântul “rezoluțiunea”.

Director general

Digitally signed by Cozonac Eugeniu
Date: 2022.09.16 15:28:23 EEST
Reason: MoldSign Signature
Location: Moldova

Eugeniu COZONAC

Ex. Direcția contencios și control al legalității, 022-222-350
Direcția administrarea bunurilor imobile și relații funciare, 022-229- 961

Nr. 127 din 30 septembrie 2022

Ministerul Agriculturii și Industriei Alimentare

Cancelaria de Stat

Aviz

*la proiectul Hotărîrii Guvernului cu privire la aprobarea proiectului de lege pentru modificarea Legii cu privire la asociațiile utilizatorilor de apă pentru irigații nr.171/2010
(număr unic 543/MAIA/2022)*

1. Considerații generale

În adresa Congresului Autorităților Locale din Moldova (CALM) a parvenit adresarea din partea Ministerului Agriculturii și Industriei Alimentare de a examina și de a veni cu un aviz în privința Hotărîrii Guvernului cu privire la aprobarea proiectului de lege pentru modificarea Legii cu privire la asociațiile utilizatorilor de apă pentru irigații nr.171/2010.

CALM a analizat prevederile proiectului în cauză prin prisma respectării principiilor de organizare, funcționare și a intereselor autorităților administrației publice locale, stabilind următoarele.

2. Legislația aplicabilă

- Carta Europeană a Autonomiei Locale din 15.10.1985, publicată în ediția oficială "Tratate internaționale", 1999, volumul 14, pag.14
- Constituția Republicii Moldova, adoptată la 29 iulie 1994;
- Legea privind descentralizarea administrativă nr.435/2006;
- Legea privind administrația publică locală nr.436/2006;

3. Constatări principale:

În urma analizei proiectului proiectului Hotărîrii Guvernului cu privire la aprobarea proiectului de lege pentru modificarea Legii cu privire la asociațiile utilizatorilor de apă pentru irigații nr.171/2010, CALM nu a identificat neconcordanțe și încălcări a principiilor constituționale și legale privind organizarea și funcționarea autorităților administrației publice locale.

Ținând cont de cele menționate, CALM consideră că acest Proiect poate fi susținut spre aprobare.

Cu respect,

Viorel FURDUI
Director Executiv al CALM

Ministerul Infrastructurii
și Dezvoltării Regionale
al Republicii Moldova

Nr.10/1-4080 din 12.08.2022

La nr. 18-23-7665 din 04.08.2022

**Ministerul Agriculturii și
Industriei Alimentare**
e-mail: cancelaria@maia.gov.md

Copie: Cancelaria de Stat
e-mail: cancelaria@gov.md

Cu referire la proiectul de hotărâre a Guvernului *cu privire la aprobarea proiectului de lege pentru modificarea Legii nr.171/2010 cu privire la asociațiile utilizatorilor de apă pentru irigații (număr unic 543/MAIA/2022)*, în limita competențelor funcționale, comunicăm lipsa de obiecții și propuneri.

Secretar general

Digitally signed by Dabija Lilia
Date: 2022.08.14 21:15:44 EEST
Reason: MoldSign Signature
Location: Moldova

Lilia DABIJA

Alexei Boșneaga, 022 234-013

Ministerul Infrastructurii
și Dezvoltării Regionale
al Republicii Moldova

Nr. 10/2-4535 din 05.09.2022

La nr. 07-05-2536 din 02.09.2022

**Ministerul Agriculturii și
Industriei Alimentare**
e-mail: cancelaria@maia.gov.md

Copie: Cancelaria de Stat
e-mail: cancelaria@gov.md

Cu referire la proiectul de hotărâre a Guvernului cu privire la aprobarea proiectului de lege pentru modificarea Legii nr.171/2010 *cu privire la asociațiile utilizatorilor de apă pentru irigații* (număr unic 543/MAIA/2022), în limita competențelor funcționale, repetat, comunicăm lipsa de obiecții și propuneri.

Secretar general

Digitally signed by Dabija Lilia
Date: 2022.09.05 16:49:09 EEST
Reason: MoldSign Signature
Location: Moldova

Lilia DABIJA

Ex. Lucia Cekan, Tel. 022/233-617

Nr. 06/3 - 2482 din 05. 09 .2022

Ministerul Agriculturii și Industriei Alimentare

Copie: Cancelaria de Stat

*Re.: la nr. 07-05/2536 din 2 septembrie 2022
la nr. 18-23-7665 din 4 august 2022*

Prin prezenta, menționăm că, Ministerul Economiei a examinat proiectul de hotărâre de Guvern cu privire la aprobarea *proiectului de lege pentru modificarea Legii nr.171/2010 cu privire la asociațiile utilizatorilor de apă pentru irigații (nr. unic 543/MAIA/2022)*, și în limita atribuțiilor funcționale comunică următoarele.

La pct.1:

Amendamentul propus la art.1 alin.(2) lit. b) din Legea nr. 171/2020 poate crea dificultăți la aplicare.

Potrivit art. 9 alin. (2) lit. b) din Legea nr.29/2018 privind delimitarea proprietății publice [...] *terenurile fondului apelor proprietate publică a statului, inclusiv digurile de apărare împotriva inundațiilor, sistemele de irigare și desecare și alte construcții hidrotehnice proprietate publică a statului, țin de domeniul public al statului.*

Totodată, conform art.10 din Legea nr.121/2007 privind administrarea și deetatzarea proprietății publice:

(1) *Bunurile domeniului public fac obiectul exclusiv al proprietății publice. Circuitul civil al acestor bunuri este interzis, cu excepția cazurilor prevăzute de lege;*

(2) *Bunurile domeniului public sunt inalienabile, insesizabile și imprescriptibile;*

(3) *Bunurile domeniului public pot fi gestionate de autoritățile administrației publice centrale și locale, de instituțiile publice, de întreprinderile de stat /municipale și, în cazurile prevăzute expres de lege, de societățile comerciale.*

(4) **Bunurile domeniului public pot fi folosite numai la destinație și nu pot fi transmise în comodat persoanelor fizice sau persoanelor juridice cu capital privat.**

(5) *Actele juridice privind înstrăinarea sau dobândirea, în folosul persoanelor fizice sau al persoanelor juridice cu capital privat, a bunurilor domeniului public, inclusiv prin privatizare, precum și actele juridice privind darea acestor bunuri în comodat persoanelor indicate sunt lovite de nulitate absolută.*

La pct.2, la art.2 lit. b) la noțiunea „*sistem de desecare* ” considerăm inoportun după cuvintele „*bazin de acumulare*” completarea cu textul „*etc*”, or în definiția

noțiunii sistem de desecare trebuie să fie clar specificate toate componentele acestuia fără a genera interpretări echivoce.

La pct.4, la art.5 lit.a) cuvintele „*în alte scopuri*” poate genera confuzii și interpretări greșite a normei juridice. Obiecție valabilă și pentru cuvântul „*irigabile*”. Or, scopul Asociației este utilizarea apei pentru irigație pe terenuri irigabile, și nu în alte scopuri neprecizate.

La pct. 12, la art.18 alin.(2) excluderea textului „*și nici un membru nu deține mai mult de 15%*” stabilește o prevedere confuză care, ulterior, va genera aplicare defectuoasă a normei juridice.

Ministru

Digitally signed by Gaibu Sergiu
Date: 2022.09.05 19:05:38 EEST
Reason: MoldSign Signature
Location: Moldova

Sergiu GAIBU

Ex.: Ion Răuleț
022-250-673

AGENȚIA SERVICII PUBLICE A REPUBLICII MOLDOVA
PUBLIC SERVICES AGENCY OF THE REPUBLIC OF MOLDOVA

MD-2012, municipiul Chișinău, str. Aleksandr Pușkin, 42

42 Aleksandr Pushkin str., MD-2012 Chisinau

Tel.: +373 22 50 46 54 Fax: +373 22 21 22 59 e-mail: asp@asp.gov.md, web: asp.gov.md

15.09.2022 nr. 01/6521

La nr. 07-05/2536 din 02.09.2022

**Ministerul Agriculturii și
Industriei Alimentare**

Ca urmare a examinării proiectului de hotărâre *cu privire la aprobarea proiectului de lege pentru modificarea Legii nr. 171/2010 cu privire la asociațiile utilizatorilor de apă pentru irigații (număr unic 543/MAIA/2022)*, comunicăm lipsa de obiecții și propuneri.

Director adjunct

Digitally signed by Talmaci Francisco
Date: 2022.09.15 09:35:26 EEST
Reason: MoldSign Signature
Location: Moldova

Francisco TALMACI

AGENȚIA SERVICII PUBLICE A REPUBLICII MOLDOVA
PUBLIC SERVICES AGENCY OF THE REPUBLIC OF MOLDOVA

MD-2012, municipiul Chișinău, str. Aleksandr Pușkin, nr.42

42, Aleksandr Pushkin str., MD-2012 Chisinau

Tel.: +373 22 50 46 54 Fax: +373 22 21 22 59 e-mail: asp@asp.gov.md, web: asp.gov.md

19.08.2022 nr. 01/5793

La nr. 18-23-7665 din 4 august 2022

**Ministerul Agriculturii și
Industriei Alimentare**

Cancelaria de Stat

Agenția Servicii Publice a examinat proiectul Hotărârii Guvernului *cu privire la aprobarea proiectului de lege pentru modificarea Legii nr.171/2010 cu privire la asociațiile utilizatorilor de apă pentru irigații (număr unic 543/MAIA/2022)* și vă comunică următoarele.

La proiectul Hotărârii:

1) De completat prevederile pct.9 cu următoarele „ în alin.(5) de exclus propoziția „Președintele și secretarul adunării de constituire semnează statutul Asociației.”, întrucât Statutul va fi semnat atât de fondatori, cât și de președintele și secretarul adunării de constituire.

2) La pct.10:

- de numerotat lista documentelor necesare pentru înregistrarea Asociației;
- pe tot cuprinsul pct.10 sintagma „Asociației utilizatorilor de apă” de substituit cu cuvântul „Asociației”, aspect prevăzut în art.2 al prezentei legi;

La lit.b):

- textul „confirmarea disponibilității denumirii” de expus în următoarea redacție: „confirmarea sub aspectul disponibilității, distinctivității și al corectitudinii lingvistice a denumirii”;

- după textul „pentru fondatori persoane fizice, se prezintă lista care va include numele, prenumele, domiciliul fondatorilor;” de completat cu sintagma „, numărul de identificare personal (IDNP);”

- prevederile incluse în a doua poziție se expun în următoarea redacție, după cum urmează: „- în cazul în care fondator este o persoană juridică, în listă se indică denumirea, data înregistrării și numărul de identificare de stat (IDNO), sediul, numele, prenumele reprezentantului și extrasul din procesul verbal/decizia

ședinței organului de conducere competent al persoanei juridice în care să fie constatată decizia de a participa la constituirea noii asociații și delegarea reprezentantului de a participa la adunarea de constituire a acesteia”;

Lit.c) se expune în următoarea redacție:

„c) după alineatul (2) se completează cu alineatele (2¹)- (2²) cu următorul cuprins:

(2¹) Organul înregistrării de stat verifică cererile și documentele depuse pentru înregistrarea de stat a Asociației în vederea corespunderii acestora cerințelor prevăzute de lege și în termenul stabilit adoptă decizia de înregistrare sau decizia motivată de respingere a înregistrării.

(2²) Înregistrarea modificărilor operate în actele de constituire și în datele înscrise în Registrul de stat se efectuează în modul și în condițiile prevăzute de prezenta lege și Legea nr.220/2007 privind înregistrarea de stat a persoanelor juridice și a întreprinzătorilor individuali, ultima fiind aplicată în măsura în care nu contravine prezentei legi.”

Totodată, reiterăm necesitatea excluderii cuvintelor „și a certificatului înregistrării de stat” din alin.(4) art.13 al prezentei legi, deoarece actele normative în vigoare nu mai prevăd utilizarea certificatului de înregistrare.

Director

Mircea EȘANU

Digitally signed by Eșanu Mircea
Date: 2022.08.19 11:09:20 EET
Reason: MoldSign Signature
Location: Moldova

Dorina Ursu, 022 504 084
Laura Clichici, 022 207 857

**MINISTERUL FINANTELOR
AL REPUBLICII MOLDOVA**

11 august 2022 nr. 09/2-03/1962/1094

La Număr unic 543/MAIA/2022

*Referitor la proiectul de hotărâre cu privire la aprobarea
Proiectului de lege pentru modificarea Legii nr.171/2010
cu privire la asociațiile utilizatorilor de apă pentru irigații*

Ministerul Agriculturii și Industriei Alimentare

e-mail: cancelaria@maia.gov.md

Copie: Cancelaria de Stat

e-mail: cancelaria@gov.md

La indicația Cancelariei de Stat, vizând examinarea *proiectului de hotărâre cu privire la aprobarea proiectului de lege pentru modificarea Legii nr.171/2010 cu privire la asociațiile utilizatorilor de apă pentru irigații*, Ministerul Finanțelor, în limita domeniilor de competență, comunică lipsa propunerilor și a obiecțiilor.

Secretar de Stat

Ion GUMENE

Digitally signed by Gumene Ion
Date: 2022.08.15 09:46:21 EEST
Reason: MoldSign Signature
Location: Moldova

*Executor: Cristina Bejinari
tel.: (022)26-26-77
e-mail: cristina.bejinari@mf.gov.md*

4

MINISTERUL FINANTELOR
AL REPUBLICII MOLDOVA

14 septembrie 2022 nr. 09/2-09/8525

La nr. 07-05/2536 din 2 septembrie 2022

Referitor la proiectul de hotărâre cu privire la aprobarea
Proiectului de lege pentru modificarea Legii nr.171/2010
cu privire la asociațiile utilizatorilor de apă pentru irigații

Ministerul Agriculturii și Industriei Alimentare

e-mail: cancelaria@maia.gov.md

Cu referire la examinarea repetată a proiectului de hotărâre cu privire la aprobarea proiectului de lege pentru modificarea Legii nr.171/2010 cu privire la asociațiile utilizatorilor de apă pentru irigații (**număr unic 543/MAIA/2022**), Ministerul Finanțelor, în limita domeniilor de competență, comunică lipsa propunerilor și a obiecțiilor.

Secretar de Stat

Ion GUMENE

Digitally signed by Gumene Ion
Date: 2022.09.20 17:22:58 EEST
Reason: MoldSign Signature
Location: Moldova

Executor: Cristina Bejinari
tel.: (022)26-26-77
e-mail: cristina.bejinari@mf.gov.md

**AGENȚIA
RELĂȚII FUNCiare ȘI CADASTRU
A REPUBLICII MOLDOVA**

MD-2005, or. Chișinău, str. S. Lazo, 48
tel. 022-88-12-55, fax. 022-22-63-73
e-mail: info@arfc.gov.md
www.arfc.gov.md

**АГЕНТСТВО
ЗЕМЕЛЬНЫХ ОТНОШЕНИЙ И КАДАСТРА
РЕСПУБЛИКИ МОЛДОВА**

MD-2005, г. Кишинэу, ул. С. Лазо, 48
тел. 022-88-12-55, факс. 022-22-63-73
e-mail: info@arfc.gov.md
www.arfc.gov.md

26 august 2022 nr. 36/01-06/710

La nr. 18-23-7665 din 04.08.2022

Ministerul Agriculturii și Industriei

Alimentare

Copie: Cancelaria de Stat

Agenția Relații Funciare și Cadastru (în continuare – Agenția) a examinat proiectul de hotărâre *cu privire la aprobarea proiectului de lege pentru modificarea Legii nr. 171/2010 cu privire la asociațiile utilizatorilor de apă pentru irigații (număr unic 543/MAIA/2022)* și, reieșind din competențele funcționale, Vă comunică că susține proiectul menționat.

Agenția Vă informează că nu are alte propuneri și obiecții de vigoare la proiectul menționat.

Director general adjunct

Digitally signed by Crigan Ștefan
Date: 2022.08.26 09:33:06 EEST
Reason: MoldSign Signature
Location: Moldova

Ștefan CRIGAN

**AGENȚIA
RELĂȚII FUNCiare ȘI CADASTRU
A REPUBLICII MOLDOVA**

MD-2005, or. Chișinău, str. S. Lazo, 48
tel. 022-88-12-55, fax. 022-22-63-73
e-mail: info@arfc.gov.md
www.arfc.gov.md

**АГЕНТСТВО
ЗЕМЕЛЬНЫХ ОТНОШЕНИЙ И КАДАСТРА
РЕСПУБЛИКИ МОЛДОВА**

MD-2005, г. Кишинэу, ул. С. Лазо, 48
тел. 022-88-12-55, факс. 022-22-63-73
e-mail: info@arfc.gov.md
www.arfc.gov.md

06 septembrie 2022 nr.36/01-06/722

La nr. 07-05-2536 din 02.09.2022

Ministerul Agriculturii și Industriei

Alimentare

Agencia Relatii Funciare și Cadastru a examinat repetat proiectul defenitivat al hotărârii Guvernului cu privire la aprobarea proiectului de lege pentru modificarea Legii nr. 171/2010 cu privire la asociațiile utilizatorilor de apă pentru irigații (*număr unic 543/MAIA/2022*) și reieșind din competențele funcționale, comunică lipsa de obiecții și propuneri.

Director general adjunct

Digitally signed by Crigan Ștefan
Date: 2022.09.06 09:46:15 EEST
Reason: MoldSign Signature
Location: Moldova

Ștefan CRIGAN

Ex: Gheorghe Rusu
tel.: 88-12-68

